

Memorandum over de bepalingen van het sociaal plan ter begeleiding van het programma voor de herstructurering van de steenkolenindustrie (1994-1997)

(94/C 108/03)

(Voor de EER relevante tekst)

1. INLEIDING

Gelet op de voortdurende en toenemende herstructurering van de steenkolenindustrie moet de Commissie een besluit nemen om in de operationele EGKS-begroting rekening te houden met de sociale begeleiding van deze voortdurende herstructurering. Derhalve heeft deze mededeling betrekking op de verlenging voor de periode 1994-1997 van de aanvullende steun die krachtens artikel 56 van het EGKS-Verdrag wordt toegekend aan de door herstructureringen en sluitingen getroffen werknemers van de ijzer- en staalindustrie in de Gemeenschap. De EGKS zal, binnen de grenzen van de beschikbare middelen, de betrokken werknemers extra steun verlenen via vut-, wederinschakelings- en werkloosheidsregelingen. De totale kosten van het programma worden voor de vier jaar op 110 miljoen ecu geraamd.

2. RECHTVAARDIGING VAN DE ACTIE

In het kader van haar verantwoordelijkheden, met name in verband met de verbetering van het concurrentievermogen van de industrie in de Gemeenschap, en gelet op de sociale situatie in de betrokken regio's heeft de Commissie op 28 december 1993 een beschikking goedgekeurd tot vaststelling van een nieuwe communautaire regeling voor de steunmaatregelen van de Lid-Staten ten behoeve van de kolenindustrie⁽¹⁾ voor de periode 1994-2002.

Deze regeling verlangt van de Lid-Staten dat zij plannen indienen voor de modernisering, rationalisering en herstructurering van de industrie met het oog op de verlaging van de produktiekosten en bijgevolg de geleidelijke afname van de staats-hulp aan de steenkolenindustrie; aan deze voorwaarde moet worden voldaan voordat de Commissie haar toestemming geeft voor dergelijke steunmaatregelen. Aangezien de produktiekosten gemiddeld driemaal zo hoog liggen als de prijzen op de wereldmarkt, de geologische problemen toenemen en er derhalve voor een groot aantal mijn-ondernemingen geen hoop meer bestaat de produktie ooit rendabel te kunnen maken, worden de ondernemingen geconfronteerd met een versneling van het herstructurerings- en rationaliseringsproces.

Volgens de beschikbare ramingen zullen tussen 1994 en 1997 als rechtstreeks gevolg van de herstructurering ongeveer 52 000 banen verloren gaan.

Om deze uitzonderlijke situatie het hoofd te bieden, moet de Commissie zorgen voor de voortzetting van de sociale begeleidingsmaatregelen. In het kader van de haar door het EGKS-Verdrag toevertrouwde taken maakt zij derhalve gebruik van specifieke instrumenten voor wederaanpassingssteun en intensiveert de werking daarvan om de gevolgen van de herstructurering voor de werknemers te verzachten en de kosten ervan te verdelen. De uitwerking van dit sociaal plan zal worden aangevuld en uitgebreid door bijdragen van andere communautaire financiële instrumenten (ESF, EFRO, reconversieleningen, interventies van de EIB) in het kader van de voortzetting van het Rechar-initiatief.

3. INTERVENTIEREGELINGEN

De uit hoofde van het sociaal plan toegekende EGKS-steun zal een aanvulling vormen op de EGKS-steun die onder de bilaterale overeenkomsten met de Lid-Staten valt („traditionele steun”). Zo zal deze steun een groter deel van de kosten van de maatregelen kunnen dekken.

3.1. Komen in aanmerking

In aanmerking komen, overeenkomstig artikel 56, lid 2, onder b), van het EGKS-Verdrag, de maatregelen die worden uitgevoerd in het kader van het stopzetten of definitief verminderen van de activiteiten als gevolg van diepgaande wijzigingen in de afzetvoorwaarden van de kolenindustrie.

Verder komen in aanmerking, overeenkomstig artikel 56, lid 1, onder c), de maatregelen die worden uitgevoerd in het kader van de invoering van technische procédés of nieuwe uitrusting die een belangrijke vermindering van het personeelsbestand tot gevolg hebben, op voorwaarde dat deze maatregelen deel uitmaken van een nationaal plan voor de modernisering, rationalisering of herstructurering van de industrie overeenkomstig de bepalingen van artikel 3, lid 2, van Beschikking nr. 3632/93/EGKS.

Evenals de traditionele steun zal de EGKS-steun zowel aan produktiearbeiders als aan de werknemers van de diverse aanverwante diensten worden verleend. Bovendien kan steun worden toegekend aan indirect getroffen werknemers die als gevolg van de sluiting verplicht worden overplaatsing te aanvaarden en/of zich bij- of om te scholen.

3.2. Soorten maatregelen en EGKS-bijdrage

De afgelopen jaren is de structuur van de arbeidskrachten in de kolenmijnen aanzienlijk veranderd,

⁽¹⁾ Beschikking nr. 3632/93/EGKS (PB nr. L 329 van 30. 12. 1993).

met name door een afname van de hogere leeftijdsklassen. Aangezien, gelet op de leeftijds- en anciënniteitsvoorwaarden, het gebruik van vut-regelingen een neerwaartse trend vertoont, zullen andere maatregelen, met name wederinschakeling, een grotere rol moeten spelen. Ook moet worden geconstateerd dat in bepaalde landen de praktijk bestaat de inkomensbescherming te verzekeren door het toekennen van een vaste vertrekpremie.

Over het algemeen houdt de EGKS door de keuze van de maatregelen en door het relatieve belang dat aan elk ervan wordt toegekend, rekening met de evolutie van de structuur van de arbeidskrachten, de nieuwe koers van de begeleidingsstelsels, de verscheidenheid van de nationale situaties en de prioriteit van positieve acties; daarbij wordt een zeker parallelisme met het sociaal plan voor de staalindustrie ⁽¹⁾ in acht genomen.

De uit hoofde van het sociaal plan voor de kolenindustrie aan de verschillende maatregelen toegekende bedragen vormen doorgaans een verdubbeling van de EGKS-interventie uit hoofde van de traditionele steun. Dank zij deze bedragen heeft de communautaire steun een aanzienlijke en zichtbare uitwerking; de communautaire bijdrage (aanvullende steun en traditionele steun samengegeld) bedraagt 15 % tot 20 % van de totale kosten van de maatregel voor de interventieperiode.

Overeenkomstig de bepalingen van artikel 56 van het EGKS-Verdrag mag de effectief toegekende steun het bedrag van de door de Lid-Staat betaalde bijzondere bijdrage niet overschrijden.

3.2.1. *Vervroegde uittreding*

De met de versnelde herstructurering van de kolenmijnen samenhangende vermindering van het personeelsbestand gaat verder; daarvoor wordt deels gebruik gemaakt van vervroegde uittreding (vut-regelingen). In het kader van het aanvullende programma zal de EGKS-interventie met achttien maanden worden verlengd (bovenop de in de bilaterale overeenkomst voor dit soort maatregel bepaalde achttien maanden). Daarbij worden op de typesituatie voor vervroegde uittreding dezelfde voorwaarden toegepast als die welke in de bilaterale overeenkomst zijn vastgelegd (soorten kosten die ten laste kunnen worden genomen, leeftijds-grenzen, berekening van de EGKS-bijdrage).

De EGKS-bijdrage kan maximaal 4 000 ecu per persoon bedragen; dit bedrag is vastgesteld voor het onderdeel EGKS-wederaanpassing van het Re-char-initiatief (1990-1993) ⁽²⁾; het garandeert een gelijke behandeling van de werknemers van het

ene jaar naar het andere op het ogenblik waarop het eerste aanvullende programma ten einde loopt.

3.2.2. *Wederinschakeling*

In de door een crisis getroffen regio's en sectoren blijken beroepsopleidingsmaatregelen alleen vaak onvoldoende te zijn om een nieuwe baan te vinden. Een geslaagde wederinschakeling is doorgaans het resultaat van een op het individu afgestemde combinatie van een reeks maatregelen. Derhalve dient enerzijds te worden voorzien in herintegratiemaatregelen voor het minst geschoolde personeel, met name een initiatie om de sociale en psychologische handicaps te overwinnen, een vooropleiding dan wel bijscholing op technisch gebied, de organisatie van stages in de ondernemingen alsmede een taalopleiding. Anderzijds dient te worden voorzien in steun bij de overgang naar een nieuwe baan, waarbij een deel van de kosten voor technische bijstand bij het aannemen van een nieuwe activiteit ten laste wordt genomen.

In het kader van het sociaal plan voor de kolenindustrie draagt de EGKS uit hoofde van de wederinschakeling een deel van de kosten van de verschillende maatregelen die tot effectieve herplaatsing leiden:

- vergoedingen voor salarisverlies,
- vertrekpremies, op voorwaarde dat zij deel uitmaken van een positieve wederinschakelingsregeling,
- vergoedingen voor geografische mobiliteit;

(deze maatregelen worden eventueel aangevuld met een door het ESF bekostigde beroepsopleiding of bij- dan wel omscholing).

De totale EGKS-bijdrage mag een gemiddeld bedrag van 4 000 ecu per persoon niet overschrijden; de bijkomende periode van de tenlasteneming belooft maximaal twaalf maanden.

3.2.3. *Werkloosheid*

In sommige steenkolenbekkens zal de vermindering van het aantal arbeidskrachten als gevolg van de mijnsluitingen bij gebrek aan herplaatsingsperspectieven en doordat de mogelijkheden van leeftijdsgebonden maatregelen zijn uitgeput, voor sommige categorieën werknemers tot werkloosheid leiden. De steun aan werkloze werknemers kan het volgende omvatten: wachtgeld, vergoedingen voor persoonlijk verlof voor bij- of omscholing, vertrekpremies en eventueel gedeeltelijke werkloosheidsuitkeringen voor zover met deze laatste de sluitingen kunnen worden gespreid en de kansen van de werknemers op een stabiele situatie (herplaatsing of andere regelingen) verhoogd, alsmede andere vernieuwende maatregelen.

⁽¹⁾ PB nr. C 146 van 26. 5. 1993.

⁽²⁾ PB nr. C 185 van 26. 7. 1990.

Het gemiddelde bedrag van de EGKS-interventie uit hoofde van tijdens de werkloosheid betaalde vergoedingen mag de 2 000 ecu per persoon niet overschrijden.

Het aanvullende bedrag mag worden gebruikt om hetzij de duur van de vergoeding te verlengen, waardoor de in de bilaterale overeenkomst bepaalde periode wordt verdubbeld (tot een maximale duur van 30 maanden), hetzij de communautaire bijdrage tijdens de prestatieperiode door de traditionele steun te verhogen.

4. ANDERE INTERVENTIES

4.1. Interventie van het ESF

In het kader van het huidige aanvullende programma 1994-1997 kan het ESF op basis van de op 20 juli 1993 goedgekeurde verordening⁽¹⁾ steun verlenen voor beroepsopleiding en werkgelegenheid ten gunste van met langdurige werkloosheid bedreigde werklozen en van werknemers die werkloos dreigen te worden als gevolg van de gewijzigde omstandigheden in het bedrijfsleven en de ontwikkeling van de produktiestelsels.

Het aantal personen dat steun van het ESF kunnen krijgen, kan op dit ogenblik echter nog niet worden gepreciseerd. Het is aan de Lid-Staten het initiatief te nemen met betrekking tot dit fonds.

4.2. Andere communautaire instrumenten

De inzake wederaanpassingssteun geleverde extra inspanning zal overigens worden geschraagd door de voortgezette interventie van verschillende communautaire instrumenten (EFRO, reconversieplanningen, EIB) voor de werkgelegenheid in en de heropleving van de mijnstreken, zoals voorzien in het kader van het Rechar II-initiatief.

5. VOORWAARDEN VOOR HET BEHEER VAN DE STEUN

De kosten van de sociale begeleidingsprogramma's die vanaf 1 januari 1994 ten uitvoer worden gelegd, zullen ten laste worden genomen. In de regel zullen de regelingen en de voorwaarden voor het beheer van de steun die in deze medeling niet uitdrukkelijk worden vermeld, overgenomen worden uit de bilaterale overeenkomsten voor de toekenning van de traditionele steun.

De periode van medefinanciering door de EGKS zal beperkt worden tot vier jaar, te rekenen vanaf de datum waarop de arbeidsplaats van de werknemer getroffen is.

5.1. Steunaanvragen

Voor de periode 1994-1997 dienen de Lid-Staten elk jaar uiterlijk op 31 mei⁽²⁾ hun steunaanvragen uit hoofde van het sociaal plan in, verstreken bij deze gelegenheid de in de bilaterale overeenkomst bedoelde documentatie en vermelden het voor de betrokken werknemers representatieve referentieloon.

Om een continuïteit tussen het huidige sociaal plan en het voorgaande programma te waarborgen, kunnen de werknemers die in 1993 hun baan hebben verloren of wier arbeidsplaats in 1993 is getroffen en die niet in de steunaanvragen voor 1993 uit hoofde van het Rechar-programma zijn opgenomen, in de steunaanvragen voor 1994 worden opgenomen.

5.2. Betalingsverzoeken

5.2.1. De betalingsverzoeken moeten uiterlijk op 30 september van het zesde jaar, gerekend vanaf het jaar van het toekenningsbesluit, worden ingediend. Bij deze gelegenheid moet de in de bilaterale overeenkomst bedoelde documentatie worden verstrekt. Ten laatste op 31 december van het zesde jaar, gerekend vanaf het jaar van het toekenningsbesluit, wordt het saldo van de betalingsverplichting automatisch geannuleerd.

5.2.2. De helft van de toegekende steun kan worden gestort zodra de Lid-Staat aantoonbaar dat een aanvang is gemaakt met de uitvoering van de maatregelen in kwestie, op voorwaarde dat het aantal betrokken werknemers hetzelfde is als het in de steunaanvraag opgegeven aantal. Indien het aantal betrokken arbeidsplaatsen lager ligt dan gepland, wordt de steun dienovereenkomstig vermindert en het teveel aan toegekende steun automatisch geannuleerd.

6. FINANCIËLE ASPECTEN

Naast de kredieten die in het kader van de interventies van het ESF kunnen worden toegekend, is voor 1994 op de operationele EGKS-begroting een krediet van 40 miljoen ecu uitgetrokken voor dit programma. De aanwijziging op de begroting voor 1995, 1996 en 1997 zal jaarlijks volgens de gebruikelijke procedure worden vastgesteld. Het totale bedrag voor het programma wordt op 110 miljoen ecu geschat, onder voorbehoud van de toekomstige begrotingsmiddelen.

Gelet op de onzekerheden betreffende de begroting behoudt de Commissie zich het recht voor zo nodig wijzigingen in de verschillende steuntransacties aan te brengen.

(¹) PB nr. L 193 van 31. 7. 1993.

(²) Onder voorbehoud van aanvaarding door de Lid-Staten van het voorgestelde amendement betreffende de bilaterale overeenkomsten.